

ЧИЛИ УЛУС ТИИЛЭЭР!

Силерниң талаңарда бис,

Чилиниң патриоттары!

Сентябрь 11-де Эвиеллер бажыныи Колониалм за- динга совет хөй-ниги тээз- лекчилерниң хуралы болган. Хуралда Чилиниң улдуз-биле эл-сеткил каттыштыргалы- нын делегей медельзинга ту- раскааткан.

Президиумда — СЭКП ТК- нын секретары К. Ф. Каргуше, СЭКП ТК-нын СЭКП-нин Москва хоорай комитетинин, ВЛКСМ-нин Москва хоорай комитетинин, министрстволар- нын болгаш ведомстволар- нын хөй-ниги организация- ларыиң харымсалгалыг амылдамчылары.

Президиумга олар-биле ка- ды Чилиниң политиктиг көсү амылдамчылары олтурган.

Хуралда СЭКП-нин Москва хоорай комитетинин секретары Н. А. Рожков айткан.

К. Ф. Каргушев хуралды киржикчилерниң СЭКП ТК- нын Чилиниң секретары ш Л. И. Брежневтиң байыр че- диргеи чагазын номчуп аян- латкан. Чагазын чыгаланар димитиги болуп чыккан ут- каал.

Чилиде болушкунарга кол баштыр СЭКП ТК-нын Совет за- хаткыч пришипалдыг туру- жулду, тайгалык кол аң ту- рар хөмчөлөрүн буруу-биле делтик, чулууга турун турарын ВЛКСМ-нин секретары, Чили демократтар-биле эл-сеткил каттыштыргалыи Совет комитетинин даргазы С. А. Шалаев, «Трёхстороня ману- фактура» комбинаттын пре- ставы аргачысы Социалист Күш-ажылдыг Мадрид В. А. Погибелев, ВЛКСМ-ниң Мос- ква хоорай комитетинин бир- ти Секретары В. И. Шаарин, кинорежиссёр, СССР-нин улус-

тун артизи Р. Л. Кармен олар чууалган.

Ш Л. И. Брежневтиң ба- ыр чедиргеи чагазында бүгү совет кижилериниң салгы, бо- далдарын илгерилээн. Ук ча- гаа болза боттарыиң төрөң чуртууң хосталган, хамаар- ышпас чоруу болгаш демок- ратия азын шудуруг демсел- ди чорууду турар Чилиниң де- мократтыг күштерин СЭКП- ниң Совет захаткыч ескерлеш чок, малай делтик турарыиң буурадыг баса бир илерели бооп турар деп, олар демдег- лээн.

Чили улус-биле эл-сеткил каттыштыргалыиң чулу- буру хөмчөлөрүн дүүштүр башкарарын барымдалааш Чили демократтар-биле эл- сеткил каттыштыргалыи Совет комитетинин тургускан. Мында бүгү совет хөй-ниги ор- ганизацияларыиң төлөөлекчи- лери бактаап кирген.

Дузаламчы, делтикме көрү- дүп турарыиңа ханымы-биле өрүп четиргеиниң өстөрин Чилиниң Коммунисттиг партия- ныиң ТК-зыиң Политиктиг Комиссиязыиң кезигүү В. Тейтельбойм, Чилиниң Со- циалисттиг партиязыиң ТК-зыиң Политиктиг Комиссия- ныиң кезигүү Чилиниң ачык-чоннарыиң чыгыс аай профсоюзчу чилиге сек- ретары Р. Кальдерон болган Чилиниң Социалисттиг парти- азыиң ТК-зыиң Политиктиг Комиссиязыиң кезигүү Х. Суарес олар совет кижиле- реге чууалган. Чили демок- раттар-биле улустар аразыиң эл-сеткил каттыштыргалыи бүгү делегейге кабарып, Чили- ниң хосталган болгаш ха- маарышпас чоруу дээш демс-

селчилерин сорук кирип, ка- ра-бажыиңарда, хоругда ла- герлеринде хичкек көрүп ту- рар патриоттарга дуза чеди- рин турар деп, олар демдег- лээн.

СЭКП ТК-нын Чилиге сек- ретары ш Л. И. Брежневтиң эл-сеткил каттыштыргалыи- нын өстөрин байыр чедиргеи чагазында чууалааныга ораторлар оза ханы өрүп четиргеини илгерилээн. Ук чагазын хуралга номчуп аян- латкан. Совет улус, СЭКП, Совет чазак В. И. Ленинниң киниктеки интернационалдыг турун бекте тууду турар. Де- легейге эл баштайгы соци- алисттиг күрүени үндөйлөп тургускан улуг революциончу чагыларын совет кижилер амыдыралга боттадырып ту- рар деп, чили шитер демдег- лээн.

Хуралды киржикчилери Чи- линиң маадир патриоттары-биле боттарыиң чыгылыш чок чыгыс эл-сеткилди илгерилэ- тпей, Чилиниң Компартиязыиң Чилиге секретары Луис Корвалланга, Улусчу чагыс элге өскө-дөз дүүштүрү- ларыиңа, шериг-фашисттик дик- татурага дүжүп бербэти бүтү демселдерге акы-дуума ба- ырып чедиргеи резолюцияны чыгыс эл-сеткилди күзөп алган. «Чилиниң улдуз-биле эл-сеткил каттыштыргалыи- нын делегей шимчээшкини калбартып, бажыларынче, оң чөптү демселдерге поли- тиктиг, моральдыг болгаш ма- териалдыг делтикме көрүзү- рин бүгү хөмчөлөр-биле күш- телдиреринче бүгү күжүвүстү салыр бис» деп, резолюцияда чууалган.

(СЭТА).

ПАТРИОТТАРГА ХОСТАЛГА!

Улусчу чыгыс элге ча- заанын улдуз ханын өлүктүк өргөлдөн Чилиге шериг хун- тазы кылды, фашисттик өзү-чү- рүмү туруугу алганымда бээр бир чыл болган.

Москвын А. И. Лихачев аттыг автомобиль заводун сентябрь 11-де амылдамчы- нын, инженер-техниктиг амыл- дамчыларын болгаш алаби- хаакчыларын хуралы бо- луп, фашисттик хунтага уду- рчу улустун демселди дел- кээ резолюцияны аңаа күзөп алган.

Чилиде реаксылыг күштөр- ниң үндөйлөгилери автомобиль- хилдикчилери ол резолюция- ның шитиргиле буруу кылды, кандай-даа делдалыш- кыиңер болгаш кара-турускаа аажылашкылар ханын өлү- күктүк шериг хунтагаи уду- рчу улусту демселди дел- кээ резолюцияны аңаа күзөп алган.

Чилиде реаксылыг күштөр- ниң үндөйлөгилери автомобиль- хилдикчилери ол резолюция- ның шитиргиле буруу кылды, кандай-даа делдалыш- кыиңер болгаш кара-турускаа аажылашкылар ханын өлү- күктүк шериг хунтагаи уду- рчу улусту демселди дел- кээ резолюцияны аңаа күзөп алган.

шитиргиле меделеп, эш Луис Корвалланга болгаш фашисттик делдалышкыиңе таварышкан өскө-дөз патриоттарга хоста- лга берип негизин.

Чилиниң Компартиязыиң ТК-зыиң Политкомиссиязыиң кезигүү Мануэл Канте- ро Прадо хуралга чуве чууа- лган.

Бүгү-ле депшилегиле кизи төрөлгөн-биле бир демей, Бүгү Эвиеллиниң амылчы чо- нары Чилиниң амылчы чо- нарыиң хосталган болгаш ха- маарышпас чоруу дээш, тай- бик болгаш демократия дээш амы-тыиң берген чабышын дээр патриотчу.—Чилиниң улус- чу Президентиэ Сальвадор Альендеини маадирлы-биле өлүктүкенин бир чыл оюн демделгиле турар.

Найсылалдын хөй-ниги- ниң төлөөлекчилери, а ол шик- ша Латин Америкада анти- империалисттик шимчээшкини ол шиларыиң амылдамчыи олар аргалыг болган кижилер «Улустар аразыиң тайкыи бажыларын дээш» делегейин Ленинни шаныялыиң лауреа- ды С. Альендеин адны эял- дээш кудумчута сентябрь 11-де

чыуалган.

Москвын амылчы чо- нары, студенттер, школачылар С. Альенде алдар болдуругу Турускаа самбыразыиң ба- рынча боодал-боодал чечектер салган.

Чилиниң амылчы аңгызы- нын тура-соруун фашисттик хунта сил шыдапас деп бажыг буурап чили улус-биле эл-сет- кил каттыштыргалыиң митингизинге илгерилэтилген Гиночеттиң чалаларыга уду- рчу улустун демселди-биле акы-дуума эл-сеткил каттыш- тыргалыи чыгыларын илгериле- тпей, чили улустун шыла- гангай олгунун азы болган амыл-тер-эс оларны чүрөктө- рөгө мөңгө шагда чурттаар деп меделгилерин.

Чыгаланар Сальвадор Альендеини турускаалыи сактып буулаан.

— Чилиниң чериге демо- кратия катан тургустунар, бис тирээ бис!—деп, Чилиниң социалисттик амыктар эвиелди- ны төлөөлекчи Сесилия Суарес митингге чууалган.

(СЭТА).

Реакцияның үүлгедиглерин соксадыр!

Чилиге фашисттик хунтаның эрге-чагы- рын эжелеп алгандын бээр бир чыл бол- гон турары-биле холбашты совет кижиле- ри чили чере каржи үүлгедилерге уду- р депшилегиле хөй инитини удурааныш- кыиңга боттарыиң үнүн каттыштырып турар. Маадирлыг чили улустун чөптү демселдинге турускааткан митингилерин, хуралдарын Совет Эвиеллиниң хоорайла- рында болгаш суурларында өрттирип, лек- шиларын, чурттар делегелелерин ор- ганизаап турар.

Албалды лагерлери-даа, массалыг дерин үүлгедиглер-даа хосталга аныкшымдыг чили улусту дискет амынга өртүртүп шыдапас дээрин төөгүнү дүржүлганы бу- ауредип турар деп, Вильностун № 1 ав- тоотранспорт бүүдүрүлгенин коллектив- ниң митингизинге диспетчер М. Бородин чууалаан.

Фашисттик хунтаның каржи үүлгедиг- лерин доп дораан соксадырын, чили улус- тун маадирлыг олгу Луис Корваллан болгаш политиктиг оон-даа өскө хоругда- тырганын хостарын Социалисттик Күш- ажылдыг Маадир чолачы А. Якитас болгаш оон-даа өскөр негизин.

Азербайджанын С. М. Киров аттыг кү- рүне университетинин студентлери митингге келген. Чилиде реакцияны каржи үүлгедиглерин соксадырын негеп тур- ган. Фашисттик хунта кижилерин дорамчылап турар. Чилиде келер турар өлүктүк чорукка удуз килеге бис база, бүтү совет улус шыкш, боттарыиңиң

үвүвүстү каттыштырып тур бис. Амыг Чи- линиң чагырчылары боттарыиң үүл- геткен ханыг үүлгедилер дээш кеземче хүдөөвейи, аааа өртпөс дээрин билеп ал- ышынар, деп студент Франгиз Велкова чу- гаалган.

Улусчу чыгыс-оптик чазаанын туруп турган үезинде Чилиге дык хөй кайгам- чыктыг чаарылгалар болган. Бистин улус- туустун чаа амыдыралы империалисттерге таарышкан. Мычала-даа хосталганы бил- лип алган бистин улустуустун шыныг хө- рөз аман-ла тилээр дээринге бис буурап турар бис. Чер кырына тайкыиңын бол- гаш чөптүг чорукту камгалалыи.—Совет Эвиеллиниң делтикме чили кижилери- ни сорук кирип турар, деп Бакунук нефть техникумунда өөренип турар чили патриот А. Омеро чууалаан.

Чили улус-биле эл-сеткил каттышты- ргалыи митингилери база ол шыкш Архангельскиде Силерин атыг область ти- лографизинга, Ставрополь крайын «Дубовский» совхозунга, Балашихинскин Ф. Э. Держинский аттыг целлюлоза-саа- мы комбинатинга, Латви ССР-ниң «Боль- шевик» колхозунга болгаш чуртун оон- даа өскө дык хөй бүүдүрлө черлеринге болуулан. Худөп алган резолюцияларын- да реакцияга удуз чили улустун демсел- диң шитиргиле делтикми илерелин, фа- шиисттик хунтаның каржи үүлгедиглерин килек-биле буруу шаап турар.

(СЭТА).

ДУЖУТ ҮНДЕЗИНИ

КАЛУГА. (СЭТА-ны кор- м. Александров). Келир чыл- дын дүжүт азын демселге Ка- луганың чер ажил-шичлери күш-ажылчы база бир тилел- генин чедип алган. Областын колхоз, совхозтары күзүн ча- жар культуурлар тарырынын планын эртен чыгарда тур- ганыннан өрчөкчө арте күү-

сеткен. Сортуг үрезинер та- рып турган, ол тарылганы аг- ротехниктиг эң өки хуусаа- ралда өрттирген. Шөлдерин хөй кезинге «Мироновская-808» кызыл-тастын болгаш «Харьковская-60» кок-тара- нын үрезинерин тараан. Олар ук черге бир гектардан- на 25-тен 50 центнер чедир дүжүтү берип турар.

Кужураг черлерин баштай чууайгы сут-биле суттарган. Үрезинерин чарбаалаан ми- не-ралдыг кемпчиликтер-биле катат тараан.

Бүүдөр тараанын элбедир дээш хөй-хөй районнарын тараажылары күзүн чажар культуураларын пландан ажыр тарып алган.

(СЭТА).

ДЕЛЕГЕЙ БО ЖҮННЕРДЕ

КНО-НУҢ КОЛ АССАМБЛЕЯЗЫНЫҢ СЕССИЯЗЫҢА БААР ДЕЛЕГАЦИЯЛАР

Сентябрь 17-де КНО-нуң Кол Ассамблеязыиң XXIX сес- сиязы ажыттынар деп турар. Аңаа холбаштыр СССР-ниң Ми- нистрлер Човузел СЭКП ТК-нын Делитбөро кезигүү, СССР-ниң даштыкы херектер министри А. А. Громыкога баш- таткан СССР-ниң делегациязын бадылаан.

УССР-ниң Министрлер Човузел республиканың даштыкы херектер министри Г. Г. Шевельге баштаткан УССР-ниң деле- гациязын бадылаан.

БССР-ниң Министрлер Човузел республиканың даштыкы херектер министри А. Е. Гуриничиге баштаткан БССР-ниң делегациязын бадылаан.

(СЭТА).

КНО-НУҢ КОЛ АССАМБЛЕЯ-ЗЫНЫҢ XXIX СЕССИЯЗЫ

Сентябрь 17-де Нью-Йоркка Каттышкан Нацпарлар Органи- зациязыиң элечтеги XXIX сес- сиязы ажыттынар. Делегей- ниң хөй курунелерин төлөө- лекчилер турар ол организа- цияны кезигүүшери 135 чуртун делегациялары аңаа киржир. Тургустунган практи- каны өзүгээр ол сессия үш ай хире үе дүргүдөз үргүчү- лөп келген, бы чыл эртелек турда доостур.

Сессияга чууаладыр кыл- дыр баш бурунгал төвөлөт- кенин айттырлар бэлдигир. Делегей амыдыралын чулу- буру талаларыиңа хамаарыш- кан чус амыг айттыр мында кирген. Оларын хөй-хөй де- легей байдалыиң дүшкүрү- лүүн чавырлыгыиңа, күрү- нелер аразыиңа харылаа- ларга күш ажылаарыиң поли- тиказындан өйтөөлөрүгө, делегейниң эрге болгаш хою- лу-дүрүм чуртун шыныг сагырыиңа хамаарышкан чу- гала темаларыг.

Аймак чок чорук чөвүдө- лиң доктаамал кезигүүшери курунелерин шериг бөл- жөттөрүн 10 хуу кымырар болгаш оон камнаттыр акша- хөргөниң чамдызын хөжүгү орар чурттарга дузаламчы көр- гүзөргө ажылаар дугайында резолюция болур. Ону Каттышкан Нацпарлар Органи- зацияны чуулу деп көргөн. Ол резолюцияны боттадырып эидере чепселени чорук- ту өжүртөдүр болгаш хөжүгү орар чурттарга чуула-буру ду- заламчы кылдыр бурун чартык милдире доллардан өзөш эвес акша-хөргөниң үндүрүп бөөр арганы берген турар ийик. Бодунуң шериг бөлжө- диң кызырындан өйтөөлөш, ону күзөлдөргү КЭР шактык- тан турар.

Кол Ассамблеяны элечте- ги сессиязы КНО-нуң Кол Ассамблеязыиң XXV сес- сиязыга Каттышкан Нацпарлар Организациязыиң худөп алган чуула база бир доку- ментиниң—делегейниң аймак чок чорун бажылаар дугайында декларацияны амыды- ралга боттадырар дугайында айттырып чууаладыр. КНО делегей байдалыиң дүшкүрү- лүүн чавырлыг эгелей бер- генин курунелерин чыгылыш чок бодулар соругалыг кү- жүшкенин бодунуң уугу- хууун кирип жуурап. СССР- ниң болуп турарын баураар амыга, делегейниң кол-кол девискөрлеринге аймак чок чоруктуң коллективтиг зона- ларын тургузары, дүшкүрүлү байдалыиң политиктиг чавыр- лышкыны дайып аймакы- ны чавырлышкыи-биле улам күштөлдөрү база аңгы- амыг шитилең тургузулуп чурттарыиң аразыиңа уугу хөмчөлдүг кады ажыдажыл- ганы калбартырып ук уугу- хууну ол күжүшкенин кезигүү киринерге дуза чедирер ийик.

КНО чер бөмбүрөзүн хөй- хөй девискөрлеринде олак- тыг дүшкүрүлүг байдалдын одагарын уузкаар айттыр- ларын талалы-биле бодунуң санал-оңалын чере берип шы- даар болгаш бөөр-дө жуурап. Соолгу үзе илдег байдал чокка та Кипрге тыты бер- ген. Кипр айттырып кипр чо- нуңдан кара-акыттал турган, НАТО курунелеринин чүтте боттарыиң аразыиңа шити- рилеп амыкшаан ордалажыш- кылары чедирин чок бол- ган. Бүгү барымдалардан аа- ган көргө, тургустунуң кел- ген айттырып Каттышкан На- цпарлар Организациязындан дашлаар шитиргилерин ар- галыиң чазак тыпшайн турар болганда, Кипрге бай- далды дугайында айттырып база келер сессияга тургузар алаар.

КНО-нуң Кол Ассамблея- ның XXIX сессиязыиң ажи- лы делегейниң чуула айт- тырларыиң шитиргилеринге дуза чедирер деп идеяг ту- рарын совет кижилер илгериле- п турар.

А. КРАСИНОВ. (СЭТА-ның тайлыбырланычы)

Вьетнам Демократтыг Республикада шөп өстүрер талазы-биле курунениң специа- лизааган 40 ажыг аймак-айым ажылдап турар. Бо чылыг агаар-боодус эки болган- ымнан гектар плантациядан-на 40 центнер шай буруу амыр арга тургустунган. ЧУРУКТА. Тенкуанг можда курунениң Тампаа аймак-айымда шай буруу чымп турары.

ВИА—СЭТА-ның фотоу.

ПАРЛАМЕНТАРИЙЛЕРНИҢ УЖУРАЖЫШКЫНЫ

ЧИЛИ ООЛДАР, КЫСТАР—ГАР-ДЕ СТУДЕНТИЛЕР

БЕРЛИН. (СЭТА). Чилиниң 50 ажыг оолдар, кыстар Лейпцигте болган ГДР-ниң өскө-дөз хоорайларында дээш өөрдөмгө черлеринде өөрдө- лгөн эгелешинер. Ол болуш- кунга холбаштыр Лейпцигте Карл Маркс аттыг университетке байрамдадыг буула болган, ол болза бодунуң хос- талгазы дээш демселеп турар чили улус-биле эл-сеткил каттыштыргалыиң демде- биле эркен.

ГДР-ниң дээш болгаш тус- кай ортук өөрдөмгө мин- истри Г.-Я. Беме болгаш пре- зидент Альендеин калайы Ор- тенсия Бусси де Альенде чили студентилерге байыр чедиргенер.

ЖЕНЕВА. (СЭТА). Европага кады ажыдажылганы бол- гаш аймак чок чоруктуң айт- тырларыиң талалы-биле парламентарий аразыиң 2-ги конференцияны 1975 чылдын январь-февралда Белградка чыыр дугайында белеткел ко- митети ажылаан аңаа доос- кан. Комитеттин ажылыга 14 курунени: СССР-ниң, Авес- трияны, Англияны, Болага- рияны, Данияны, Италия- ны, Польшаны, Румыни- ны, АКШ-ны, Финляндия- ны, Францияны, Чехосла- вакияны, Швейцарияны болгаш Югославияны парла- ментилеринин төлөөлекчилери киржиккенер. СССР-ниң Парла- мент бөлүтүнүн даргазы, СССР-ниң Дээш Советинин Эвиелдиң Советинин даргазы А. П. Шитков совет төлөөлө- ри баштап чорган.

Конференцияны ажылына киржири-биле Европага аймак чок чорук болган кады ажыдажыл- ганы Брисселе болган ассам- блеяныга ол комитети 1972 чылда тургускан турган.

СССР-ниң, Болгарияны, Польшаны, Чехословакияны болгаш өскө-дөз чурттарыиң төлөөлекчилери белеткел ко- митетинге чуве чууалган тур- ган. Европага аймак чок чо- рукту болгаш кады ажыдажыл- ганы хандырып дээш демселде парламентарийлерниң болгаш хөй-нигиңиң күштө- рин каттыштырыиң эрге- жок чуулазын демделеп тур- ганыр.

СССР-ниң болгаш чамдык өскө-дөз чурттарыиң төлөөлө- ри Брисселе комитетинин ону Белград конференцияныга хайгаарачы кылдыр чалаар дугайында дилер делгелешер.

Демселеп турар чили улус- ка бүгү талааны делтикмеңи көргүзөр чорукту бодуустун агны талалы-биле худөп-лөш, тайбик болгаш социализм дээш демселдеп туудуш кез- зөө кылдыр көрүп турар бис деп, Г.-Я. Беме чууалаан. Бис шериг хунтазыиң кемиг үүдөгелдеринге удуз уаур- ланышкыныиң үнүн көдүрүп, Луис Корваллан болгаш хо- ругдагыткан бүгү чили па- триоттарын хостарын негеп турар бис.

Чилиниң амыктары Чилиге аар-берге хүннерде чурттуң деншилгени күштөри-биле хоо-хоулаан туттунуш алаш демселдеп турганлар деп, Ор- тенсия Бусси де Альенде чу- гаалаан. Чагырмык шериг хунтазыиң коргуп турары хар- ым-на ол чыгыс эл, чили улусуң демселди өчкөндө ба- ырып бурун тилдеге-биле доос- тур дээриниң магадылаам бо- луп турар.

Чилиде реаксылыг күштөр- ниң үндөйлөгилери автомобиль- хилдикчилери ол резолюция- ның шитиргиле буруу кылды, кандай-даа делдалыш- кыиңер болгаш кара-турускаа аажылашкылар ханын өлү- күктүк шериг хунтагаи уду- рчу улусту демселди дел- кээ резолюцияны аңаа күзөп алган.

ЭРГИ ТУРУШТАРЫНДА

ЛОНДОН. (СЭТА). Консерва- торлар партиязыиң штай- ба- жылында келергө хөмчөлө- ник байдал бар апарган: Лон- дондуң үш солгун консерва- торларын сонгулда мурунда үндүрер уугулазындан уун- дүлөр параап үндүргөн. Ол уугулазын укта-шыныиң ак- цияга чедир чыгыс кадагалап турган.

Лейбористер сонгулда муру- нунуң демселенин эгелей бээриниң бүүдүзүндө-де бот- тарыиң чарлаар барымдалар- ыиң белеткел алган. Консер- ваторларын сонгулда кампа- ниязыга хамаарышкан стра- тегия аңаа сагышырай бер- ген. Чүтте премьер-министр Г. Вильсон парламентти та- рарды дүжүренин чарлап сонда болгаш катан сонгулда

эрттирериниң хуусаанын дөр- лөдүр партиялар партиялар партияны ол уугулазын чөптү чарлаар деп турган.

Ол уугулазын ууңдүренин парлап үндүргөндө алган көргө, консерваторлар сон- гудага эрге-чагырганы хол- гаарап алса, Англияны эконо- мика хооуларыи ордала- дырыиңи сонгучуларга бу- руу шалтырган, эрги аргал- дыр катан ажылаар деп ту- рар.

Уугулазын чогаатканнар боттарыиң профивилдерге кара салгытын чавырбайн турар. Ажыл-шичлерин эрге- жактыктын профивилдер- ин камгалат турары «эконо- мика туружун келтирер бо- дурнуга» ондактыг деп, олар бадыттаан.

Бразилияның садыг пала- тазыиң түңгөлдөрүн өзүгээр амыр, чурттуң үлөтүрүчө даштыкы хурттар напталы- ның үлүг-уузу ам 70 хууан амып турар. Аңаа Бразилияда бүгү эргелерин берген: даш- тыкыме эрыг оруга үндүр- ерин контрольдаар болгаш кы- зыгараар хойлуну күш чок болдурган, даштыкы чурттар монополияларыиң бүүдүрүш- кун чепселтерин чуртче кызы- лы чок кирерин чөлшөргө берген, бүүдүрүгө черлериниң продукциязын дашлаар салып үндүрерин чингелдер берген. Ол ханыг чингелдерин болгаш чилин хөмчөлөш, чилин күжүн амыкшааш, даштыкы чурттарыи монопо- лиялары Бразилияге сырып турар.

САН-ПАУЛУНУҢ „ФОЛЬКСВАГЕНИ“

БРАЗИЛИЯ. Автомобильдер бүүдүрүшкө болгаш моторжу- дулга хөмчөлөшкө талалы-биле ол чурт Муруну Америкада

кол черлериниң бирээзин ээлеп турар. Он ийи автозавод чып- дың-на 150 хире язы уле- гер-майныг 500 муң амыг

машинаны бүүдүрүп үндүрүп турар. Ол бүүдүрүгө черлери- ниң хөй нуруузу барын-өвө- рөп, америк компанияларын салбырлары. Бразилияда авто- мобилдериниң барыи үштүн ийи кезин бүүдүрүп турар «Фольксваген» салбыры- ның чүтте 20 хуузу национал «Менейро Арикс» компа- нияга хамаарылгалы, өңк оон өскө кезин—ГФР-ниң кон- церниериниң бирээзиниң өн- чүзү.

ЧУРУКТА. Сан-Паулу- да «Фольксваген» заводуиң амылдамчылары чалсар үезинде. Камера Пресс—СЭТА-ның фотоу.

ШЫМ

«АСБЕСТ ДЭЭШ» СОЛУН ОН ХАРЛААН

Найралдык болгаш чалым намынд хоорайы — Ак-Доурактын хой санын ажилчыларынын туудууларынын болгаш албан-халкыларынын ортуунда каабак нестердеди аларган — «Асбест дээш» солун он чыл мурунда үндөүлөтүлүн тургустунган. «Тыва даг-дугу» комбинаттың партия, профсоюз, комсомол комитеттеринин, комбинаттың дирекциясынын болгаш «Тыва даг-дугу» эргасинин органы хей тиражтык бо солун эсинин чагыдарын куусетиниан, коллективтин пропаганда, агитатор болгаш организатор боолур хуңдуурут ролун төлөткени-биле ботландырып турар.

Эрткен он чылдарын дургузуда релаксинин коллективни солунунуң идея-политиктиг утка-шынын беддер, маабиле харылдазын быжыгаар, авторларын активни кабарыт талазы-биле шудургу ажилды чоруткан. Күш-ажылы коллективтерин, бүүдүргелер муракчыларынын болгаш чаарткычыларынын дуржулгазын каабак-биле нестердерин, ажык чондарын идея-политиктиг болгаш бедик моральдык шынарларга база совет патриотизмин, интернационализмин бүүзүлгө могаг чок кижиздерин «Асбест дээш» солун бодунуң бир эң чутула сорулгазын кылдыр санап турган. Ооң-биле кады солун даанарган ажил-херек дээш ажал-ныча бурдузунуң харысалазын беддер, ажыла моондактан турар нестерини илердер талазы-биле хой чүүдлерин кылдыр турар.

Бөгүн ак-доуракчылар бодунуң хоорайынын болгаш «Тыва даг-дугу» комбинаттың байырламы-биле кады «Асбест дээш» солунунуң он чыл оюн база демдегелер турар. Ычанга солунунуң хой санын авторларыга, релаксинин журналистерине болгаш оң тиворграфизмин полиграфистеринге солунунуң идея-политиктиг утка-шынын улам беддер, уран-чечен каасталгазын экижердер талазы-биле чаа-ча чогадыкчы чедикшилерин күзүлгөтүр.

ЧУРУКТА: 1937 чылдан бээр Тываның полиграфия шугумунга ажилдап келген, ам ленинград бээр-даа «Асбест дээш» солунунуң орунчүзү болуп ажилдап турар хоочун полиграфист Максим Аксакович Шортен ажыла үзүндө.

ИНЖЕНЕРЛЕР БЕЛЕТКЭЭР ЧЕР

Оренбургтуң политехник институтунда «Автомобиль транспорту» база «Аш-чем үлетпүрүнүң машиналары болгаш аппаратары» деп ийи чаа салбыр ажыттынган. Куйбышевтин политехник институтунуң филиалындан өзүп үнгөн ол дээш өөредилге чери инженер кадрларны белеткээриниң улуг төвү бооп бар чыдар. Чаа өөредилге чыныда институт хуңдуску салбырга чеди чүс бекен ичинин, невисин салбырга ийи чүс бекен ичинин хүлээп алган. Оренбург областа он өсөне чаңгыс-даа дээш өөредилге чери ынады хей чаа студенттер хүлээп албайн турар.

Таразын шыңгаарынын болгаш ажилдап кылгырынын технологиязынын, үлетпүр бүүдүргелерин, хоорайларнык болгаш көзүсү ажал-агынын элентри хандырылганынын ОРЕНБУРГ.

«АИСТ» БАР БОЛЗА

Хоорай чогуунуң бир совхозунда өвт-сиген курдагы «Аист» дээр агрегатты тургузуп эгелзэн. Ол нарын комплектте курдагы дерилгелерден аңгыда силдарт, электростанция болгаш лаборатория кирип турар. «Аист» өвт-сигенде үнелиг витамини хевээр арттырмышкан, бир шак итинде мал фермаларында бүдүн чартын танна сүүзүңнүг чедирин берип шыдар. Бир эвес аңыл-аңылда «Аист» бар болза, агаар бойдус надыл-даа турда, сигенин сонсал-даа, чидиргидээ чоңка көзүп болар.

Ортаын Уралдың колхозтарында болгаш совхозтарында ам чээрби ийи ынады агрегаттар ажилдап турар. К. СВЕТЛАНОВА, (СЭТА-ның корр.), НИЖНИЙ ТАГИЛ.

Борис Васильев Мария МЫНДА БИРЖЫМ-ДУБИР (Москвадан үзүндү)

(Уланчылы. Эгеми № 212 «Шылаа»).

А Осинынын ол моон мурунда-ла шындыг кижиде деп экерин каан. Кэжэн-даа каттырбас, чүгле эринерин кезип шимчедер, а карактары бодамчылг олчаш артар. Осинына чиктиг кижиле боорга, чогуу ынады даалга оң бодунуң сөктиндеги таарышпазын билеп турза-даа, чүвениң ужуур-байын билеп кел деп бажын ээниге Федот Егграфич оварыччалыг дагып каан.

— Дугурак кижилер оң — деп, эрини чөпчөйтүн алгаш дартында Мария Никифоровна илеткэн. — Ындыг төлөдө, бүүдүр-ла кадай тергелдер, ынадыгаш кыяңа-жип болур саяер.

Старшина чүң-даа ытта-баан; курьяа кижиге ону чуталарга-даа билер эвес. Балды ал алгаш, дашкыр үнүкпей, ийи чарып тура болдыры деп эпиги үе чок. А бодуу эзүн хей чыгып берген, ынады болганда оларын сайлап башкарып аар апар. Ынадына чүң-даа мурунда чурум-на болгаш, дугураклар арга ишлеш шылдыр, херэжип чурттакчылар-биле илчичилешпэ — ол-даа чок. А херек кырында чурум шуут сандаргай.

— Люда, Вера, Катенька — таңымчалар, Катя элчечтирикти сен.

Ол комаала бе инаш? Таңымчалар олуштур элчештирерде илан шыгыны, устэ өзү-гаар кылдыр ужураар. А ол дээрге чочулаан чорук-тур, ону үе шавыр херек, а ханчаар? Узуг дужаалды Кырлянов-биле ол дугайын чуталарга болган, а демгилчин харызын чыгыс.

— А бисте чопшээр бар чүве, эң старшина Комадылактын бодунап. Азалар кижирин тур... — Кындып-ла тур сен бе, Федот Егграфич? Хая көрүнген: кожаны Полина Еггрова херим ажыр бактылап келген ол. Бүгү чурттакчыларда эң-не доскей чок: торуттүчүн хүнү эркен айла дөрт катап эрттирген.

— Сен хоолун эрттир дамдың алдарды бербе, Федот Егграфич. Бисте ам чааскаан артык болгай сен, барык-ла үлгер-укаалыг чүве дег зан. Коңулап каттырып турары ол. Хорэ ажык магалыг чаа-гай эм-чүзүн, чаа ужулгап булалар деп, чыраа кажат кырында дегей салып алган. — Сен ам өрөгелерин ка-

кылап келир, олар парика дыштанып олурганарың чургазын үе киргилеп, кижилерниң холдарыңа безин олурдушкүлэр.

ЧУРУКТАРДА: нижилер биле диңгир бот-боттарыңа өөрүнчүг. Ю. БЕЛИНСКИЙНИҢ ФОТОЗУ. (СЭТА-ның фотохрониказы).

МАГАДАНЧЫГ ТЫВА ЦИРК

Чээрби ажыг чылдар мурунда, Москвага өөренип турган чылдарымда, хоорайга чуруп тура көөрүмгө, кызыл бүүдү-биле улгатыр бижээн «Оскал-оол» дээш чаралдар херимдерге, бажышарда эң-дөрүн берген турар болган. Каала-ла чаралар, аңгы-аңгы тываларың ойнаары дика-ла, магадан чугаалажыр болду. Мен Москвага тыва ширкти база көргөн ме. Ычан бүгү надыларын ширктер ойнап турган чүве. Ухамы ойнаардан Кавказдың даг турттуларының өвт-биле ойнаарын магадандар дээш, чүң-даа эскертип барып-чыр ме.

Хеп-хешетер ширктин оркестри үзүп, суук тыва аялгалары ойнай бээрге, мээң караамга ол үеде ыракта Тыва шуула-ла көстүп келген. «Ширк» десе-де, өптү-ле көрүкчүлөр алды чаксап, бүт кырынга туруп келди. Ширктиниң каас-чаран ойнай кеткен, эскериптай ойнай бээрге, оңу дөңдөр чүве тылаан ме.

Ынадына Кукуттег Хезин-оол чинге дөңдөр кырынга чаданы салган, оң шимшик бажычы үе бээрге азы дээрбек демгиле өдө халдырар, оң кедерге өдө-бүрү тамырларын төлө бээрге, көрүкчүлөрдүн магаларын аңдып дээр!

Орпан бар тыва ширк бүүдү бүүдө дөңдөр эргип, келип калган. Тываның чуртун, чоңун дегейге аяларактылап. Ам бо ойнай келгенде база көрдүм. Базы-ла улам чоргалдым. Чүте дээш азы-бүрү ойнаарын хари ула көрүзөр дика сөзүн болур-дур. А чаа, аңгыла оол, кыс ширктерин бедик мергештиг апаргашы көрөш, аңаа улуу-биле өөрдүм. Юрий Оскал-оол шаг-

ларчы дег кезип сен. Бир иделгяда бир өгте, даразында өскөниге аап. Бистең кадай-ларын ээң дугайында дугурушканымың иңдик чүве.

— Арпы-чүрүң чүгө-ле боду-вас сен, Полина Еггрова. Солдат кызыл кызыл сен бе, азы каас-көй курьяа сен бе? Орталыда эки-дир моң.

— Дабын-чалыга кыдыр-даа бачып хайы бээр, Егграфич. Солдаттарның-даа, кадайларының-даа үүлдүгүн уттудурун каар бүүдүзүк.

Мындам кончук шояктыг болгай чөгүр. Узуг шолуур болза чөгүр. А канчаар шолуурду иңчир? Хамааты эргелдиргалар кайлаа? А аңаа ол чыгырпак, ол дугайында алыгжы майор-биле сүмележип тыза көргөн.

Ийет, бодал дээрге ийден эвэши эвес кубометр ийи чарарыңа чедер. Бодал бүүрү-түп ылап салгылар, ойнагы салгыры көөр апарган-дыр.

Чүң-даа мурун ол чедип алган билер барык-ла чок болуп турган узуг доктор. Бижип-номучип билер база дөрт каас херим санап шыдап тур, чүте дээш, чогуу-на ол дөрткү классты доозарың кыры турда он адалын адыг ойнап каалкан. Узуглар адыг дугайын дыңдар болза, каттырычы-ла боор ийип оң!

Дегей дайнышты дег иштыг хорандан-даа эвес, хамааты дайнышты дег — седемден-даа эвес, чугурук байларның чөлөйтти таарып каан бооларындан-даа эвес, артында өлүмү-биле-даа өлбөз — адыг ойнап каан де! Олар дамыгы безин чүгө эң ажаар черге көргөн чадаа.

Федот Васков, сен ээң булунда үнгөн комедия апардың сен. А апар, көөрүңге-ле инаш дайнышты — эртем-биле илчиге мергешилге, дөрт-бүдүңүк, көжүрүлгө — бүүдүңүк. Чугаа-соолун амычп чоругу, чеди класс ийикке харында шуут тосты-лаа чыгын. Тостан дөрттү кызырга, беш эртар шыкажыгай. Ычанга он оларын чидип калган кызыл бодунуң өөркенниңдең дөй шыкажык.

Куларыңч бодалдар башка кирген, Васковтуң ийи чарары киткен турган. А кымын бүүрүлдүмүр? Барза-барза дегил ол ужур билбес алыгы бе.

Элден чүве: ол үгө дээр бодунуң амыдырыл ол чогуумчалыг кылдыр санап келген. Харын, кылды-тас деп болбас-ла ийнаан, а мычалыдаа комундагы чүве черде

«Жизель» ~ Березникиде

Березниктин улусчу театрыга он алды харыг Люба Юфороваң баштай ойнааны аңаа оңу орунчүг болгай «Жизель» деп балетке кол ролду ойнаарын энергетиктерин Култур ордузуда балет студиязын доозукузунга бүүрүл.

Он беш чыл мурунда энергетиктерин Култур ордузунуң чыныга таңып болуму тургустунган. Спешнакы «Културлар» хейи халык балетти тургузуп турар апар улусчу театрыны тыпты келериниң херечин болурун ийиң аңыл-даа бөлөвэй турган. Чектерге болгаш албан чараларың ажал төңгө өмүкүлө Березниктин тиган-магит комбинатының аппаратчы Павел Девин, ол бүүдүргелерин экидиктиң Виктор Стөрк болгаш ооң-даа өскөлөр ишкеш тамшык ынактар Култур ордузуда «Ийиң элчеге» далажып чоруттар.

Бүүрү-биле телевидениенинге хоорайларын музыкалыг маргалдааның лауреады — Березниктин улусчу театрынын коллективин ам Пермь областың комсомол бригадызынын шадналын алган. Оң чээрби киржикчилер профессинал балетте чедикшигип ойнап, 28 жиги Пермьте, Москвадан, Ленинградтың хореография үндөкчилеринде өөренип турар. Театрың чоонуштары балет студияда тулент салгалды кижизип турарын «Жизель» деп балетке Люба Юфороваң чедикшигип ойнааны херечиниң турар.

К. АЛЕКСАНДРОВ, (СЭТА-ның корр.), БЕРЕЗНИКИ

ТЕЛЕВИДИЕНИЕ

СЕНТЯБРЬ 13-ТЕ МОСКВАДАН

13.00 — Дамчылалгалар программасы.

13.35 — Оңуң телекөргүзү. Мультфильмдер программасы. «Петрушка дугайында». «Сам».

14.00 — Медээлер. 14.10 — Оңуң телекөргүзү. «Күштүгөр, адимдер, авааңдырлар».

14.40 — Чылдың улусу-биле аң-сепкил каттыштырылганын иделгезиңга. «Чыя. Демиссидин дугайында» телефильм. Документалыг телефильм.

15.40 — «Томуйлаашкын». Хей сериялыг уран-чечен телефильм. 4-ку сериялыг.

16.55 — Оңуң телекөргүзү. «Опера балы». Телефильм — концерт.

КЫЗЫЛДАН 18.00 — «Сыдысчыгай». Дамчылгалар. 18.30 — Телемедээлер.

МОСКВАДАН 18.40 — Ужураллар фильмин «Джуабар».

КЫЗЫЛДАН 19.55 — «Шалымчы күш ажалды — беш чылга». Дамчылгалар. 20.25 — Телемедээлер.

МОСКВАДАН 20.35 — «Че бе, кыстар!» Амык агрономларын чарыкчы.

21.35 — Документалыг фильм. 21.50 — 22.00 — Чапар. 22.00 — Оңуң телекөргүзү.

«Экин, өңүк». Совет-вейграт каттышкан программа. 23.00 — «Уе». Информастыг программа.

23.30 — 01.45 — Оңуң телекөргүзү. «Ивестия» солунунуң шыналы дээш делегейин доклей маргалдазы. ССЭ биле Финляндиянын чындам командалары.

Редактору ораакчызы М. Н. СМЕРНОВА.

КИНО

СЕНТЯБРЬ 13-ТЕ «НАЙРАЛ»: «Намонук сөөлгү мадырлыг чоруну» 10.00, 11.55, 13.50, 15.30, 17.20, 19.10, 21.00 шактарда.

«ПИОНЕР»: Киночыныды 10.00, «Витя, Маша болгаш далайың чадаг шериниң дугайында» 11.40, 15.40, 17.15, 18.50, 21.55 шактарда.

«БАА-ХЕМ»: «Уш метлигир» 10.00, «Меглева, эргим» 15.00, 16.50, 18.40, 20.30 шактарда.

«ВОСТОК»: «Зелушка» 15.00, «Вий» 16.40, 18.20, 20.00 шактарда.

ЧАҢГЫ КИНОТЕАТРАГА: «Чагай ажил-херектер» 16.40, 18.20, 20.00 шактарда.

«ЭНЕРГЕТИК»: Бултур бажыны «Хун бурунчу оюну» 18.00, 20.00 шактарда.

БЕЛЕТКЕЛ САЛБЫРЫНГА

Кызылдан курениң башкы институту физика-математика болгаш филология факультеттеринге кирениң белеткек салбырыга дыңахчыларын хүлээп алган. Аңаа кирерлер даразында документаларын кирер: бидириниң (институттун формасы-биле), ажилдап турар чериден чоруткан бижин (форма бүүрүл), аттестат (бүдү-биле), эки шынылгазы (№ 286 форма), 6 фото-чүрүк (бүт чөлкө), күш-ажылы дептери (шынылга), чурттап турар чериден шынылга бол-

Тываның «Зөөветен» каттыжымшыкыны 1974 чылдың октябрь 1-лей 20-ге чедир илентерилгизип кылдыр, ынадыгаш ол үениң дургузунда барааннар үндүрүп березин чараап тур.

Аныктарын туаду организациларыңа ажыла хаара ту-дер сорулга-биле Кызыл хоорайнын шюпаларының 8, 10 класс дооснаарын амыла кириер дугайында бөдөдөдөр кылыр-биле келеринче «Тыва туугу» трест чалап тур. Амыла кириерин нүүзүңнө кадрлар кидизинге сентабрдың 13-тен 20-ге чедир 4 шактан эгелеп келир. Адрес: Красноармейская куумчу, 76.

«ТЫВА ТУДУГ» ТРЕСТ. АДМИНИСТРАЦИЯ.